

Handläggare
Camilla Berner
Telefon: 08-50846463**Till**
Arbetsmarknadsnämnden
den 22 april 2025

Yttrande över remiss av betänkandet Tid för undervisningsuppdraget (SOU 2025:26)

Remiss från Kommunstyrelsen, KS 2025/390

Arbetsmarknadsförvaltningens förslag till beslut

1. Arbetsmarknadsnämnden beslutar att hänvisa till förvaltningens tjänsteutlåtande som svar på remissen.

Sammanfattning

Kommunstyrelsen har remitterat betänkandet Tid för undervisningsuppdraget – åtgärder för god undervisning och läraryrkenas attraktivitet (SOU 2025:26) till arbetsmarknadsnämnden för yttrande.

Utredningens huvudförslag är att reglera undervisningsuppdragets omfattning genom att ange en gräns för hur mycket tid en lärare ska lägga på undervisning respektive planering och uppföljning av undervisning. Förslaget är att en timmes undervisning *minst* ska motsvara en timmes planering och uppföljning.

Arbetsmarknadsförvaltningen delar inte utredningens syn på vad som är lämpliga åtgärder för att uppnå syftet. Förvaltningen menar att en organisation som har tillit till professionen, en god dialog mellan lärare och rektor och ett utvecklingsinriktat arbetssätt bör vara fokus för diskussionen kring utformning av läraruppdraget, inte att räkna timmar och minuter.

Utredningen föreslår bland annat att ta bort skrivningen om extra anpassningar ur skollagen i syfte att minska lärares dokumentationsbörda. Arbetsmarknadsförvaltningen tycker att det är bra att lärares tid ska gå till rätt saker men att ta bort det enda verktyg som vuxenutbildningen har för att säkerställa att elever får det stöd som de har rätt till och att det finns dokumenterat för uppföljning är inte rätt väg att gå.

Bakgrund

Utredningen om minskad administration och om reglering av förskollärares och lärares tid (U 2023:01) har haft i uppdrag att lämna förslag som kan minska bland annat förskollärares och lärares administrativa uppgifter så att tid kan frigöras för arbete med undervisningen och uppgifter som hör till den. I uppdraget ingick även att analysera och föreslå hur tid för planering och uppföljning av undervisningen kan regleras så att förskollärare och lärare får bättre förutsättningar att koncentrera sig på undervisningen. Uppdraget omfattar hela skolväsendet.

Ärendet

Utredningens utgångspunkt är att förskollärares och lärares möjligheter att fokusera på undervisningsuppdraget är avgörande för barns och elevers möjligheter att lära och utvecklas. Förslagen som presenteras syftar till att freda tid för undervisningsuppdraget som utredningen menar måste få ta tid i anspråk.

Utredningen benämner lärares huvuduppdrag som undervisningsuppdraget. Utöver undervisning ingår planering och uppföljning samt bedömning och dokumentation av elevernas kunskapsutveckling också i undervisningsuppdraget. Övrig tid av lärares arbetsvecka omfattar andra arbetsuppgifter som lärare ofta har men som inte räknas till undervisningsuppdraget. Utredningens mål med sina förslag är att reglera lärares tid för just undervisningsuppdraget.

Utredningen lyfter fram att lärare ska bidra till utbildningens större uppdrag och helheten för eleverna men att det inte alltid är strategiskt hur sådana uppgifter fördelas på skolans personal. Utredningen konstaterar att sådana uppgifter ofta inkräktar på lärares tid för undervisningsuppdraget. Därför vill utredningen att sådana uppgifter som inte är direkt kopplade till undervisningsuppdraget ska särskiljas från detsamma.

Arbetsmarknadsförvaltningen väljer att redogöra för de förslag i betänkandet som rör kommunal vuxenutbildning och avstår att kommentera de delar som i huvudsak rör övriga skolformer och fritidshemmet.

Förslag: Lärares och förskollärares undervisningsuppdrag regleras i skollagen.

Utredningen föreslår att minsta omfattning av tid för planering och uppföljning av undervisning inom kommunal vuxenutbildning ska regleras i skollagen. De vill också tydliggöra ramen för undervisningsuppdraget. Det innebär att arbetsuppgifter som ligger utanför undervisningsuppdraget och som ska genomföras på så

kallad övrig tid, måste synliggöras. Exempel på sådana uppgifter är kompetensutveckling och övriga uppdrag som arbetslagsledare, ämnesansvarig eller förstelärare samt att delta i möten på arbetsplatsen. Utredningens exempel från komvux är att lärare behöver ägna tid åt att registrera och avregistrera elever, fylla i blanketter vid studieavbrott eller administrera uppgifter vid hantering av digitala verktyg och system.

Förslag: Omfattningen av lärares undervisningsuppdrag ska viktas

Utredningen föreslår att omfattningen av lärares undervisningsuppdrag ska viktas med hänsyn till olika förutsättningar för lärare. Sådana förutsättningar är elevgruppernas storlek, antal elever som läraren regelbundet möter i undervisningen, antal elever i behov av särskilt stöd eller andra omständigheter av betydelse för eleven eller lärare såsom undervisningsämnenas karaktär och lärarens erfarenhet. Sådana faktorer ska enligt utredningen ligga till grund för bedömningen av hur mycket tid en lärares undervisningsuppdrag ska omfatta.

Förslag: Högsta omfattning av undervisningstid gäller inte komvux.

Ett av utredningens förslag är att ange en högsta omfattning av lärares undervisningstid. De menar dock att en sådan maxgräns inte är möjlig att sätta för komvux eftersom komvux har ett behov av flexibilitet över året. Däremot föreslår utredningen att regleringen om en lägsta relation mellan undervisningstid och tid för planering och uppföljning ska gälla även för komvux.

Förslag: Reglering av tid för planering och uppföljning av undervisningen

För planering och uppföljning av undervisningen ska det för lärare som undervisar i kommunal vuxenutbildning som huvudregel avsättas tid som *minst* motsvarar undervisningstiden.

För lärare inom kommunal vuxenutbildning på grundläggande nivå och som anpassad utbildning på gymnasial nivå ska det utöver huvudregeln avsättas ytterligare *minst* 10 procent av undervisningstiden för planering och uppföljning av undervisningen.

För lärare inom kommunal vuxenutbildning på gymnasial nivå ska det utöver huvudregeln avsättas ytterligare *minst* 20 procent av undervisningstiden för planering och uppföljning av undervisningen.

Förslag: Förtydliga rektors ansvar för lärares undervisningsuppdrag.

Läroplanen ska reglera att rektor ansvarar för att lärare ges förutsättningar för att planera, genomföra och följa upp sin undervisning. Vid planering av lärares uppdrag inför ett läsår och inför schemaläggningen för respektive lärare behöver därför rektorn ge lärare tid för planering och uppföljning, ta hänsyn till när planeringstiden och uppföljningstiden förläggs samt beakta behovet av ställtid inför och efter respektive lektion.

Övriga bedömningar och förslag

- Huvudmännen behöver skapa förutsättningar för rektorer att kunna organisera skolenheter utifrån en infrastruktur med nödvändiga kringfunktioner för administrativt, praktiskt och elevsocialt arbete.
- Skolverket ska ges i uppdrag att ta fram stödmaterial som kan ge såväl stöd som inspiration i arbetet med att planera och organisera för förskollärares och lärares undervisningsuppdrag, samt för organisation av viktiga kringfunktioner för förskolans och skolans större uppdrag.
- Det bör övervägas att i skollagen förtydliga huvudmannens ansvar att ge rektorn förutsättningar för att leda och samordna det pedagogiska arbetet. Det bör också övervägas att förtydliga huvudmannens ansvar för att ge rektorn förutsättningar att fördela resurser och ansvarsområden inom ramen för sin enhets inre organisation med särskilt fokus på undervisningsuppdraget.

I konsekvensanalysen beskriver utredningen att staten bör skjuta till pengar för att finansiera undervisningstiden inom komvux. De menar att den kontinuerliga utbildningen i komvux ger en mindre flexibilitet gällande planering och uppföljning vilket motiverar att staten tillför pengar. Utredningen föreslår att för att det ska vara möjligt för huvudmännen att ge lärarna inom komvux rimlig tid för planering och uppföljning bör staten skjuta till finansiering motsvarande 94 miljoner kronor årligen. Utredningen har utgått från att huvudmän inom komvux bör ges utrymme för motsvarande 10 dagar för planering och uppföljning av undervisningen under ett verksamhetsår för de lärare som de har i sin verksamhet. Lönen för lärare inom komvux har beräknats utifrån ett genomsnitt av lönen för grundskollärare respektive gymnasielärare.

Ärendets beredning

Ärendet har beretts inom staben för strategi och samordning. Vuxenutbildningen har deltagit i ärendets beredning.

Arbetsmarknadsförvaltningens synpunkter och förslag

Arbetsmarknadsförvaltningen anser att utredningen väljer fel väg att gå för att lösa de problem som beskrivs i utredningens uppdrag. Komvux bedriver en mångfacetterad och komplex verksamhet med uppdrag att vara flexibel, individanpassad och möta elevers behov och förutsättningar. Vi menar att utredningens förslag begränsar komvux möjligheter att uppfylla det uppdraget.

Fler elever studerar i komvux än i gymnasieskolan idag. Många av dem söker sig till komvux för att komplettera eller kompensera för tidigare studier på gymnasiet. Komvux kan vara vägen till en fullföljd gymnasieutbildning, ett steg ut på arbetsmarknaden eller möjlighet till vidare studier mot drömjobbet för elever som efter tidigare misslyckanden vill börja om.

Utredningens förslag är inte rätt väg att gå för att utveckla och bedriva en kvalitativ vuxenutbildning.

Arbetsmarknadsförvaltningen håller med utredningen om att en lärares huvuduppdrag är undervisning och fokus på lärande och kunskapsutveckling. Vi håller också med om att lärare måste få rimligt med tid att planera och följa upp sin undervisning. Vi delar dock inte utredningens bedömning att lärares arbetstid därför måste delas upp i avgränsade delar där varje område består av specifika arbetsuppgifter. Det är ibland svårt att dra gränsen för vad i läraruppdraget som är undervisning, undervisningsnära uppgifter eller övrigt.

Arbetsmarknadsförvaltningen vill istället se ett större fokus på läraruppdraget i sin helhet där lärare känner arbetsglädje, får utrymme, tid och tillit till att utöva sin profession och därigenom bidra till både elevers och verksamhetens utveckling och att uppdraget utformas utefter det. Att räkna timmar och minuter bedömer vi motverkar det.

Arbetsmarknadsförvaltningen vill att lärares uppdrag utformas i dialog mellan rektor och lärare utifrån elevers, lärares och verksamhetens behov och förutsättningar. Enligt skollagen är det rektors uppgift att leda och fördela arbetet och det mandatet anser arbetsmarknadsförvaltningen begränsas genom utredningens förslag.

Arbetsmarknadsförvaltningen håller inte med om förslaget att ta bort skrivningen om extra anpassningar. Eftersom komvux saknar andra regleringar om elevhälsoarbete är extra anpassningar det verktyg som finns för att säkerställa att elever får de förutsättningar de behöver för att lyckas med sina studier. Det är olyckligt om

åtgärder för att minska arbetsbördan ska drabba dem som har sämst förutsättningar i skolan. Det riskerar att urholka likvärdigheten för eleverna. Utredningen menar att lärare istället ska ha "ett stöttande arbetssätt" som ska möta behoven men inte behöver dokumenteras. Det anser inte arbetsmarknadsförvaltningen är ett tillräckligt hälsofrämjande perspektiv på utbildning.

Slutligen vill arbetsmarknadsförvaltningen framhålla att de föreslagna förändringarna skulle vara mycket kostsamma för kommunen. Fler lärare skulle behöva rekryteras för att kunna leva upp till huvudförslagets reglering av tid för undervisningsuppdraget med minst en timme planering och uppföljning per timmes undervisning¹. Arbetsmarknadsförvaltningen vill också påpeka att staden har 60 procent av vuxenutbildningen hos upphandlade leverantörer och förändringar enligt utredningens förslag skulle påverka avtalen och stadens ersättningsmodell till dem. Utredningen gör ingen ordentlig kostnadsberäkning för komvux i sin konsekvensanalys vilket arbetsmarknadsförvaltningen anser är en stor brist i utredningen.

Karina Uddén	Anna Saldeen Jonsson
Arbetsmarknadsdirektör	Avdelningschef
Arbetsmarknadsförvaltningen	Arbetsmarknadsförvaltningen

Bilaga

1. Remiss – Tid för undervisningsuppdraget, SOU 2025:26

¹ Som jämförelse kan nämnas att en sfi-lärare idag har i snitt 24 timmar undervisning per arbetsvecka (totalt 40 timmar).

Digitala signaturer

Detta dokument har signerats digitalt av följande personer

Namn	Datum
Anna Alexandra Eira Elisabeth,Saldeen Jonsson	2025-04-10
Birgitta Karina,Uddén	2025-04-10